

LINNAKODU ÄRKLIKORRUSEL

Heli Nurger, Karola Mursu

FOTOD: RASMUS JURKATAM, MEISTRI

Kadrioru pargi vahetus läheduses asub kollane kahekorruseline Lenderi* tüüpi maja, mille ühes katuse alla laienenud korteris elab noor perekond. Rita ja Peep Jürmann kolisid siia ühte teise korruse korterisse juba kümmekond aastat tagasi. Kui pere kasvas, otsustati kodu pööningukorrusele laiendada.

Kui Rita ja Peep 2009. aastal endale Kadrioru südamesse 3-toalise korteri ostsid, said nad kodu ostmise rõõmule lisaks paraja pähkli pureda: korteri „kaasavarana“ tulid kaasa keerulised omandisuhted, kaasomandiga seotud pärimisprobleemid, majas olid elanud sundüürnikud. Korteris oli seniste elanike tagasihoidlike võimaluste tõttu veel sajanditaguse eluolu hõngu tunda: säilinud oli algne planeering kolme läbikäidava toaga, magamistoa kaudu pääses kitsukesse kööki, mille kõrval asus kuivkäimla – tänapäevastele vajadustele ehk mitte just päriselt vastav ruumiprogramm.

Samas oli alles ka palju ajaloolisi detaile (uksi, aknaid, laudpõrandad, kähhelahi), mis kodule võlu ja eripära annavad. Isegi vanade elanike mahukas raamatukogu jäi Ritale-Peebule.

* Lenderi maja on 19. saj lõpus–20. saj alguses Tallinnas levinud üürimaja tüüp, mille suurel hulgal ehitamine leevendas sajandivahetusel massiliselt linna kolinud maarahva elupinnapuudust. Lenderi maja on kahekorruseline, sümmeetrilise fassaadiga lihtne puidust kortermaja. Oma nime on see saanud inseneri ja ehitusettevõtja, ühtlasi ka Tallinna esimese eestlasest linnaeapea Voldemar Lenderi järgi, kuna just tema meeriks olemise perioodil ehitati seda tüüpi üürimaju väga palju.

< Rõõmus tervitus. Perenaine Rita koos pere lemmikuga.

Uued asukad otsustasid korteri planeeringut otstarbekamaks ja enda vajadustele vastavaks kohendada: vaheseinu muudeti nii, et moodustusid elutuba ja kaks magamistuba, elu- ja söögitoa vahelt eemaldati osaliselt vahesein ning tekkis suur avar ruum. Algsed ukSED, aknad, põrandad ja söögitoas asunud imekauni valge kahhelahju, mis ehitatud bordüüriga ülalservas ja uhkete sammastega, soovis pererahvas kindlasti säilitada. Paraku hakkas ahi pärast remonti vajuma, kuna alumisest korterist oli samuti sein eemaldatud, ka olid lõõrid läinud ahju parandamisel naabrite ahju lõõridega risti, mistõttu tuli kaunis küttekeha lõpuks lammutada. Lammutustöid tegi ettevõtte, kes samuti roheline mõtteviisiga, seega loodab pererahvas, et need jõuavad kusagil teisele ringile. Ahju mälestuseks seisab elutoas nüüd valge kapp.

> Katuseräästa sopp on ehitatud panipaik. Korteri alumisel korrusel on säilitatud vanad põrandad, ülemisel jätkati samas stiilis uute laudpõrandatega. Põrandad viimistleti toonitud õlivahaga. Korteri siseuksed on restaureeritud ja pärinevad vanadest lammutamisele läinud hoonetest.

< Sumedais toonides magamistuba. Maja remondi käigus ehitati pööningule vintskapid, mis nüüd tubadesse valgust annavad. Seintel on kasutatud toonitud peeniviimistlus-lubikrohvi.

> Harjani ulatuv katusealune moodustab ülemise korruse lagedel põnevaid murdumisi, kõrgem ruum tundub ka kitsastes tubades avar. Ehitusprojekt nägi tegelikult ette madalmaid ruume, ent remondi käigus suudeti säilitada suuremad ruumikõrgused kui algselt planeeriti.

< Pööningukorruse kujundamisel oli abiks sisearhitekt, kes aitas ka toimiva ruumilahenduse välja mõelda: näiteks on vannituba kolmnurkne – pererahvas nendib, et selle peale poleks ise osanud tullagi. Vannitoa seinad on kaetud mikrotsemendi, lubikrohvi ja lubiliimvärviga.

~ Maja pikka iga toonitava laeroseti ja moodsa kodumaise disainlambi dialog.

< Vaade elutoast söögi- toale. Korterit planeeringut muutes eemaldati elutoa ja magamistoa vahelt vahesein, et tekiks avatud suurem ruum – seda siiski mitte täies mahus: perenaise ehitusinsenerist onu soovitas, et kuigi tubadevaheline sein ei ole kandev, ei tasu seda lõpuni maha võtta. Seinast jäetigi 60 cm laiune jupp alles, mis nüüd konstruktsiooni toetab.

Kui esimese remondi käigus kasutati nii savi- kui lubikrohve, siis katusealuse väljajäetuse otsustati lubikrohvide kasuks – põhjuseks viimase tugevus, mis rüblükuid täis ruumides paremini vastu peavad. Kodu värvitoonid on valinud pererahvas ise, alumisel korrusel on need erksad, ülemisel, kus asuvad magamistoad, mahedamad.

< Kell söögitoa seinal on saadud perenaise vanavanematelt.

~ Magamistoas näitab aega samuti vanavanematelt saadud lauakell, mis kuulub komplekti söögitoa seinakellaga.

Tasahilju täitus vana maja uute elanikega ja mõni aasta hiljem võeti kogu hoones ette suur remont. Selle käigus tõsteti meetrijagu katuseharja, ehitati vintskapid, vahetati katus – see kõik võimaldas pööningukorruse välja ehitada ja mitu naabrit seda tegidki.

Jürmannid otsustasid esialgu pööningule laienemisega veidi oodata ning panustasid alumise korruse remonti. Seinad kaeti savi- ja lubikrohviga ning värviti kaseiinvärvidega, vanad kaldus laudpõrandad tõsteti elutoas ja köögis sirgeks. Vana viimistluse eemaldas põrandailt peremees ise, see oli suur ja töörohke projekt, mis kestis ligi kolm nädalat. Suuremad ja keerulisemad tööd tegi appi võetud ehitusfirma (Säästvad Ehituslahendused, praegu Meistri OÜ), kel vanade majade remondiga küllaldaselt kogemusi.

> Söögituba. Kodu sisustuses on kasutatud palju vanamööblit ja kuigi vanad vedrudega toolid pudistavad jätkuvalt meriheinana, loovad need mõnusalt hubase tunde. Kui Rita ja Peep oma kodu sättime hakkasid, olid mõlemad just ülikooli lõpetanud. Seetõttu oli esimene valik ostlemiseks just teise ringi poed. Nüüd hiljem on pererahvas oma valikuid juba teadlikult taaskasutuse poole suunama hakanud, et pere jätkaks võimalikult väikese jalajälje. Mõned asjad on siiski uued, näiteks elutoa diivan, kuna oli soov, et sinna mahuks kogu pere korraga istuma.

> Korteril alumisel korrusel on säilinud algsed aknad koos manustega. Pererahvas tunnistab, et tegelikult on akende säilitamine mõneski mõttes keeruline: kuidas tagada selle juures energiatõhusus, mis on muutunud üha enam ja enam aktuaalseks? Samas on vanade akende kvaliteet parem kui uute oma ning need kestavad kauem: ülemise korruse uued aknad on olnud ees vaid 7–8 aastat, ent juba ei käi enam hästi ning puistavad värvi. Vanad 100-aastased aknad seevastu toimivad suurepäraselt siiani.

> Arvutused näitasid, et sellisel kujul ei mahu trepp korterisse ära. Suure mõõtmise ja paigutamise tulemusel saadi see siiski sobituma. Trepi värvitoonid märgivad alumise korruse üleminekut ülemisele: astmed ja varvaslauad viimistleti sarnaselt alumise korruse põrandatele tumedaks, käsipuud said valged, et need harmoneeruksid teise korruse tonaalsusega.

Esiku seinal olevad esemed vihjavad pererahva hobidele.

∨ Lastetuba. Pööningukorruse seinad krohviti lubikrohviga ja värviti nii lubi- kui kaseiinvärvidega. Kui allkorrusel annavad tooni erksamad värvid, siis ülemisel korrusel kasutatud värvivalik on pastelne, luues magamistubadesse rahuliku meeleolu. Seintel on kasutatud toonitud peenviimistlus-lubikrohvi.

2015. aastal sündis perre esimene laps, 2017. aastal teine ja 2019. aastal täitus lastetuba juba kolmanda asukaga. Pere oli pööningukorruse väljaehitamise ideega mänginud ainult mõtetes ja kui esiti tundus, et võibolla polegi neile nii palju ruumi vaja, siis kolmanda lapse tülles jäi allkorrusel siiski kitsaks ning otsustati kodu pööningule laiendada. Algas taas remont, seekord kolis lapseootel perekond Rita vanemate juurde ning kogu ehitustöö jäeti professionaalidele. Et koostöö ehitusfirmaga esimese remondi ajal oli laabunud hästi, kutsuti seekordki appi samad meistrid. Tulemuseks on läbi kahe korruse ulatuv korter, kus nii alumisel kui ülemisel korrusel põrandapinda 50 m² jagu, alumisel korrusel asuvad elutuba, köök ja söögituba, ülemisel magamistoad ja vannituba. Pööningukorruse kujundamisel võeti appi sisearhitekt **TIINA KALJUNDI**, kes muuhulgas aitas ruumide planeeringut seada, näiteks ehitati vannituba kolmnurkse ruumina – selle peale ei oleks ise osanud tulla, arvab perenaine. Oma kodu värvid valis pererahvas ise, omal moel tähistavad need korteri kahte ehitusetappi: alumisel korrusel on esimesest remondist erksamad värvid, ülemisel teise remondi ajast mahedamad toonid, mis magamistubadesse rahuliku meeleolu loovad. Sisustuses on kasutatud palju vanamööblit ja eesti disaini.

> Lenderi tüüpi maja läbis 2011. aastal põhjaliku remondi. Muu seas ehitati katusele vintskapid, mis andis ülemise korruse korteritele võimaluse pööningukorrus välja ehitada. Alumiste korruste korterid said seevastu panipaigad keldris.

Nüüd, kus kodu on kujundatud oma näo ja vajaduste järgi, tunneb kogu pere end siin hästi. Naabrid on toredad, lapsed samealised, koos korraldatakse grilliõhtuid ja seltskondlikke olenguid. Kadrioru pargi lähedus pakub pühapäevaseid jalutuskäike ning võimalust hommikuti enne pävakohustusi korraks aeg maha võtta ja päikesetõusust sörkimas käia – ilus algus päevale!

< Heledates toonides kööginurk, kus on aksendina kasutatud punast. Köögi tööpinna tagune sein on viimistletud vetthülgava tadelakt-krohviga.

> Pööningukorruse
remont 2019. aastal.

EHITAJA KOMMENTAAR

Kermo Jürmann

(SÄÄSTVAD EHITUSLAHENDUSED / MEISTRI)

FOTOD: AUTORI KOGU

Tegime korteris ehitustöid kahel korral: alumisel korrusel 2012. ja pööningukorrusel 2019. aastal. Sellise, positiivsusest pakatava noore perega on alati meeldiv koostööd teha. Eriti tore, et olime kaasatud nii põhikorruse renoveerimisel kui ka kümme aastat hiljem katusealuse väljaehitamisel. See on suurim tunnustus, kui meiega taaskord ühendust võetakse ning ehitama kutsutakse.

Rital ja Peebul oli kõik eelnevalt hästi läbi mõeldud, olemas projekt, mille üldjoontes aluseks võtsime. Tehnilised võimalused läksid kokku omanike soovidega, üht-teist ka muutsime jooksvalt, aga üsna minimaalselt. Tore, et omanikud mõtlesid kenasti kaasa ning ehitajatena saime pidevalt uut sisendit muudatuste kohta.

Oleme sellistlaadi objektidega kordi kokku puutunud, suuri väljakutseid kui selliseid ei esinenud. Tuli ette vaid omajagu ootamatusi, mis aga ongi vana maja võlu ning millega tuleb arvestada. Kuna katus oli varem välja vahetatud, siis oli kogu kandekonstruktsioon uus. Ehitusprojekt nägi ette madalamaid ruume, ent koostöös omanikega õnnestus säilitada omajagu suuremad ruumikõrgused, kui algselt planeeritud oli. Kande- ja kergkonstruktsioonide ehitamisel kasutasime palju puitu, mille kat-sime diagonaalse saelauaga, sellel roomatt ja lubi-krohv. Lõppviimistluses on kasutatud nii toonitud peenviimistluskrohve kui ka värvimuldasiid sisaldavaid naturaalseid värve.

> Alumise korruse
remont 2012. aastal.

✓ Alumise korruse
krohvitud.

^ Pööningu
väljaehitamine.

Naturaalne krohv, kaetud loodusvärviga,
on alati kindla peale minek – meeldib
nii tööde teostajale kui lõpptarbijale.

On vähe selliseid objekte, millega
võib rohkem kui 100% rahule jääda.
Kuhjaga positiivset energiat sai selle
kodu seintesse jäetud, see oli võimalik
tänu heatujulisele ja asjalikule pere-
rahvale.

< Krohvimine
roomatile.